

VN/5997/2024

Vakavasti päihteitä ja väkivaltaa käyttäviä ja rikoksia tekeviä alaikäisiä nuoria koskevan lastensuojelulainsäädännön uudistamisen valmisteluryhmä

Valmisteluryhmän asettaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut virkamiesvalmisteluryhmän valmistelemaan ehdotukset tarvittavista säädösmuutoksista alaikäisten nuorten integroidun ja suljetun kuntoutuspalvelun perustamiseksi sekä säädösmuutoksista, joilla voidaan puuttua lasten luvattomiin poissaoloihin lastensuojelulaitoksista.

Toimikausi

Valmisteluryhmän toimikausi on 11.3.–31.12.2024.

Tavoitteet

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti lastensuojelulainsäädäntö uudistetaan. Uudistuksessa varmistetaan lapsen edun, hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutuminen rajoitustoimien käytön edellytyksiä selkeyttämällä. Lastensuojeluviranomaisilla ja sijaishuoltoyksiköillä on oltava aidot mahdollisuudet ja riittävät toimivaltuudet tehdä työtään. Hallitusohjelman mukaisesti veloitetaan viranomaiset aktiiviseen yhteistyöhön sekä varmistetaan riittävä toimivalta ja keinovalikoima, jotta sijoitettu tai huostaanotettu kadonnut lapsi löydetään nopeasti ja saadaan palautettua. Lisäksi lastensuojelulakiin tehdään tarvittavat, lapsia turvaavat lainsäädäntömuutokset, joilla alle rikosvastuuiän olevien lasten rikoskierte saadaan katkaistua.

Suomessa ei ole sellaista lastensuojelulaitosta, jolla pystyttäisiin puuttumaan jo aikaisessa vaiheessa tehokkaasti ja joustavasti vakavasti päihteitä ja väkivaltaa käyttävien sekä rikoksia tekevien alaikäisten nuorten tilanteisiin riittävän pitkäkestoisesti ja josta karkaaminen voitaisiin estää. Lastensuojelulain mukaisella erityisellä huolenpidolla (EHO) ei pystytä katkaisemaan lasten kaikkein vaikeimpia päihde-, väkivalta- ja/tai rikoskierteitä riittävän nopeasti ja vaikuttavasti (muun muassa EHO-palveluun liittyvän päätöksentekomenettelyn sekä jaksojen määräaikaisuuden takia).

Tehtävät

Valmisteluryhmän tehtävä on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa valmisteluryhmä laatii ehdotuksen tarvittavista säädösmuutoksista alaikäisten nuorten integroidun ja suljetun kuntoutuspalvelun perustamiseksi. Valmisteluryhmä arvioi eri toteuttamisvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia palvelun järjestämis- ja tuottamisvastuun, päätöksenteko- ja rahoitusmekanismien, toimivaltuuksien sekä palvelun sisällön ja tilaratkaisujen osalta. Ensimmäisen vaiheen ehdotuksen tulee valmistua 30.8.2024 mennessä.

VN/5997/2024

Toisessa vaiheessa valmisteluryhmä valmistelee säädösmuutosehdotukset, joilla voidaan nykyistä tehokkaammin puuttua lasten luvattomiin poissaoloihin lastensuojelulaitoksista huomioiden asiaa koskeva hallitusohjelmakirjaus. Tämän ehdotuksen tulee valmistua 31.12.2024 mennessä.

Valmisteluryhmä huomioi myös muut vakavasti päihteitä ja väkivaltaa käyttäviä ja rikoksia tekeviä alaikäisiä nuoria koskevat hallitusohjelmakirjaukset.

Valmisteluryhmä kuulee valtion virastoja ja laitoksia sekä sidosryhmiä tarpeen mukaan. Lisäksi valmisteluryhmä ottaa huomioon Pohjoismaiden ja mahdollisesti muiden eurooppalaisten esimerkkimaiden vastaavantyyppiset palvelut ja lainsäädännön sekä kokemukset niiden toimivuudesta.

Kokoonpano

Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö, puheenjohtaja

Anni Haikarainen, asiantuntija, oikeusministeriö

Marja N. Pulkkinen, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö

Heidi Kankainen, poliisiylitarkastaja, sisäministeriö

Tiina Muinonen, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö

Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö

Susanna Hoikkala, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö, sihteeri

Anna-Maria Jalo, assistentti, sosiaali- ja terveysministeriö, tekninen sihteeri

Valmisteluryhmän kokoonpano ei noudata naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/2986) 4 a §:n edellytyksiä julkisen hallinnon toimielinten kokoonpanosta. Jäsentahoilla ei ollut esittää jäseniksi miespuolisia jäseniä pyynnöistä huolimatta.

Valmisteluryhmän työ toteutetaan virkatyönä ilman eri korvausta.

Sosiaali- ja terveysministeri

Kaisa Juuso

Hallitussihteeri

Titta Honkala

JAKELU asettamispäätöksessä mainitut

TIEDOKSI Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso

VN/5997/2024

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen

Valtiosihteeri Marjo Lindgren

Valtiosihteeri Laura Rissanen

Erityisavustaja Hannu Peurasaari

Erityisavustaja Nuutti Hyttinen

Erityisavustaja Teresa Salminen

Erityisavustaja Niilo Heinonen

STM Kansliapäällikkö Veli-Mikko Niemi

STM Osastopäällikkö Annakaisa Iivari

STM Osastopäällikkö Taneli Puumalainen

STM/YTO